

pisu § 9, odst. 2 por. nov. porotcom položenéj otázky, či obžalovaný spáchal svoj čin za takej duševnej poruchy, že nebol schopný voľne určovať svoju vôľu; o tom náleží rozhodnúť súdu bez vypočutia porotcov. (Zm IV 633/34 z 12. VI. 1935.)

Zmätok podľa § 29, čís. 4 por. nov. je daný, ak neobsahuje právna otázka doslovným citovaním vypočítané znaky skutkovej podstaty, ustanovené v zákone, ktorého sa má použiť. (Zm IV 210/35 z 12. VI. 1935.)

Zmätok podľa § 29, čís. 4 por. nov. nemožno uplatňovať na základe toho, že súd pojal od skutkových otázok nejakú skutočnosť. (Zm IV 276/1935 z 25. VI. 1935.)

Rozhodnutia najv. spr. súdu.

Úrazové pojištění. — Ustanovení bodu 17. § 3 zák. čl. XIX/1907 nepodrobuje plnění dřeva úrazovému pojištění tehdy, jde-li o pomocné zařízení produkce dřeva, které není provozováno po živnostensku. — V § 3 zák. čl. XIX/1907 jest stanoveno v odst. 1., že pojištění povinnosti pro případ úrazu podléhají všechny osoby, zaměstnané trvale nebo prozatímně, výpomocně nebo přechodně u níže uvedených podniků, závodů nebo prací. Podniky, závody a práce, na něž se vztahuje působnost pojištění, jsou pak vyjmenovány v zákoně celkem v 26 bodech, mezi nimiž jest pod bodem 17 uvedeno: Podniky pro hloubení řečišť, převozní, přímrové a pletářské a pod bodem 21 po živnostensku prováděná produkce dříví. Z tohoto ustanovení odst. 1. § 3 zák. čl. XIX/1907, jež praví, že povinnosti pojištění pro případ úrazu podléhají všechny osoby zaměstnané u níže uvedených podniků, závodů nebo prací, jde, že zákon rozlišuje mezi podniky, závody nebo pracemi. Podniky jsou mu zřejmé útvary, jež možno pojímati jako samostatně organisované jednotky, kdežto pracemi jsou mu určité činnosti samy o sobě bez ohledu, že jejich soubor netvoří zvláštní samostatně organisovanou hospodářskou jednotku. Právěli proto ustanovení bodu 17. cit. § 3, že působnost pojištění pro případ úrazu se vztahuje na podniky pletářské, nepodrobuje touto svou díkci úrazovému pojištění práce pletářské již samy o sobě, nýbrž teprve tenkrát, jestliže soubor zařízení k výkonu prací těch lze pojímati jako samostatně organisovanou hospodářskou jednotku. Pokud by tedy plnění bylo skutečně jen pomocným zařízením jinakého podnikání, jež samo úrazovému pojištění nepodléhá a jakým jest na příklad produkce dříví, jež se neprovozuje po živnostensku, nebylo by lze osoby v tomto plnění podrobiti po zákonu úrazovému pojištění. (Nález z 12. V. 1936 č. 8.123/34.)

Úrazové pojištění. — Živnostenským skladem dříví ve smyslu § 3 bodu 21 zák. čl. XIX/1907 může býti zařízení uskladňující dříví určené k odbytu jen tenkrát, bylo-li dříví nabyto od třetích osob, nikoli však tenkrát, je-li k provádění odbytu pomocným zařízením samého prvovýrobce. — Při tom nepadá na váhu, že k usnadnění odbytu se kmeny zpracovávají na dříví palivové. (Nález z 13. V. 1936, č. 12.640/34.)

Úrazové pojištění. — V ustanovení § 3 odst. 1. zák. čl. XIX/1907 se nestanoví, že by osoby zaměstnané u určitých podniků, závodů nebo prací podléhají úrazovému pojištění jen tenkrát, jde-li o podniky, závody nebo práce živnostenské, takže je nutno přihlídnouti vždy k jednotlivému z 26 bodů v zákoně uvedených, v jakých hranicích jsou podnik, závod nebo práce vymezeny. — Tento názor je podporován úvahou, že v některých bodech § 3, odst. 2 zák. čl. XIX/1907 (na př. v bodech 9, 8, 21) jsou výslovně zařaděny jen podniky živnostenské nebo po živnostensku provozované, kdežto v bodě 26. jsou úrazovému pojištění podroběny veškeré podniky, které používají strojů hnaných živelní silou neb kotlů vázaných na úřední povolení, aniž musí jíti o podnik živnostenský nebo po živnostensku provozovaný. (Nález z 15. V. 1936, č. 13.103/36.)

Stavební právo. — Ustanovení § 17 stavebního statutu pro město Užhorod, nedovolující, aby při ulici byly stavěny stáje, kolny, chlévy a jiné zapáchající budovy, je dán výlučně v zájmu veřejném a nezakládá

pro majitele sousedního pozemku právo sousedské. — Ustanovení citované chrání veřejné zájmy spojené s veřejným užíváním uličního pozemku jednak za tím účelem, aby ti, kdož uličního pozemku veřejně užívají, nebyli obtěžováni závadami vcházejícími ze staveb přistavených k ulici, jednak, aby stavbami takovými netrpěl vzhled ulice v ohledu estetickém. Porušení těchto veřejných zájmů udělením stavebního konsensu nemůže soud vytykáti jako porušení nějakého svého práva, neboť jde vesměs o zájmy veřejné, jichž obhajoba nepřísluší sousedu jako majiteli domu ležícího na blízku projektovaných stavení. (Nález z 22. V. 1936, č. 13.159/36.)

Stavební právo. — Ustanovením § 22 zák. čl. XLI/1881 a § 2 zák. čl. XXIX/1913 nebyl změněn předpis § 10 stavebního statutu pro město Bratislavu, podle něhož úředně stanovená čára musí býti při stavebních projektech podle § 8 stav. statutu (novostavbách, přístavbách a přestavbách) přesně zachována. Svrchu citovanými předpisy bylo sice předepsáno, že obec může přikročiti k vyvlastnění budovy neb pozemku odporujícího požadavkům regulace tehdy, když vlastník k vyzvání obce se nezaváže, že do 3 let postaví nebo zařídí budovu tak, aby požadavkům nové regulace vyhovovala, avšak těmito předpisy stanoveny byly pouze určité předpoklady pro vyvlastnění. (Nález z 22. V. 1936, č. 17.629/34.)

Církevní záležitosti. — Povinnost přispívati k důchodům římsko-katolického faráře dodáváním dřeva je svou povahou zásadně dávkou veřejnou a o takovýchto dávkách rozhodují pravidla úřady správní. Totéž platí o povinnosti vyplatiti římsko-katolickému faráři náhradu za dovoz dřeva. — V prvním směru jsou důvody stejné jako v nálezu Boh A/6614/1927. Pokud jde o náhradu za dovoz dřeva, má vyplacení této náhrady stejnou právní povahu jako dodávka dřeva sama. (Nález z 23. V. 1936, č. 13.223/36.)

Církevní záležitosti. — Církevní funkcionář neměl po vydání zákona č. 64/1918 Sb. do doby nežli složil slib poslušnosti, zmíněný v § 2 cit. zákona, vůbec naproti československému státu nároku na kongruové požitky a složením slibu toho získal takový nárok pro futuro nikoli však pro praeterito. — (Nález z 25. V. 1936, č. 12.672/34.)

Obecní dávky. — Léčebním ústavem ve smyslu dávkových pravidel pro Trenčanské Teplice není jen ústav spadající pod zákon, čl. XIV/1876 resp. statut ministra vnitra č. 35.000/1902. — Především nutno míti na zřeteli, že § 3 odst. 2. pravidel, mluvě o »léčebním ústavu«, nedovolává se nikterak zák. čl. XIV/1876 a uvedeného statutu, ačkoliv takováto cizice, mělo-li by toto ustanovení míti zmíněný význam, byla by přece na snadě. Nelze také nechat bez povšimnutí, že zák. čl. XIV/1876 je vybudován na zcela jiném hledisku, totiž na hledisku zdravotně policejním, kdežto dávková pravidla sledují účel, aby nebyly dávkou zatěžovány osoby, bydlící v léčebním ústavě za účelem léčení a aby jim takto léčení nebylo ztěžováno. Stejně nemá v dávkových pravidlech oporu názor, že léčebným ústavem ve smyslu § 3 odst. 2. prav. rozuměti jest pouze »ústav veřejného rázu pro každého nemocného přístupný«, tedy jen léčebný ústav veřejný. Naopak z toho, že pravidla uvádějí vedle nemocnic příkladmo také sanatoře beze všeho omezení, sluší dovozovati spíše, že měla na mysli i léčebné ústavy soukromé. Posléze nelze ani z obvyklého a běžného smyslu slova »léčebný ústav« dovozovati, že by bylo pojmovou náležitostí, aby se celý léčebný proces odehrál v ústavě samém. Léčebným ústavem rozumí se každý ústav určený a zařízený k tomu, aby tu osoby hledající léčení žily určitým pořádkem, diktovaným jejich chorobou, pod stálým dozorem lékařským, a dostávaly potřebného ošetření, aniž však třeba, aby jim v ústavě samém dodávány byly všechny léčebné prostředky, jichž choroba jejich vyžaduje. Zejména v lázeňských místech nelze přehlížeti, že se tu léčení poskytuje a namnoze také poskytovatí může jen specifickými společnými zařízeními (lázněmi, vřídly a pod.) tedy nutně mimo budovy, kde nemocní jsou ubytováni a zaopatřováni; tím neztrácí však ústav, vyhovuje-li jinak shora uvedeným

nálezitostem, povahy ústavu léčebného. (Nález z 28. V. 1936, č. 13.111/1934.)

Honební právo. — Udělovati povolení k chytání koroptví do sítí ve smyslu § 15 zák. čl. XX/1883 resp. § 7 zák. čl. 98/29 náleží do volné úvahy úřadu, aniž někomu na udělení povolení přísluší právní nárok. — Paragraf 7 zák. č. 98/29 Sb. stanoví, že chytati koroptve do sítí jest přípustné jen tehdy, dosáhne-li ten, kdo jest oprávněn k výkonu honebního práva, zvláštního povolení okresního úřadu. Zákon č. 98/29 jeví se jako doplněk resp. jako změna některých ustanovení honebně policejních, obsažených v honebních zákonech pro tu kterou zemí platných, a stanoví v § 11, že, pokud není v tomto zákoně jinak stanoveno, zůstávají dosavadní honební předpisy nedotčeny. Paragraf 15 odst. 1. zák. čl. XX/1883 vyslovuje všeobecný zákaz chytání užitečné srstnaté a pernaté zvěře (tedy i koroptví) do pastí, sítí a ok, a to nejen v době hájení, nýbrž i v ostatní době. Výjimku z tohoto absolutního a všeobecného zákazu obsahuje odst. 2., (který zde nepřichází v úvahu) a odst. 3, dle něhož chytání za účelem chovu je dovoleno vlastníku honitby, pachytýři a jejich odborným zmocněncům. Z uvedeného plyne, že vlastník honitby a pachytýř měli za platnosti cit. ustanovení nesporné právo chytati koroptve do sítí, ovšem jen za účelem chovu, a to bez jakéhokoli zvláštního povolení. V tom však nastala zásadní změna ustanovením § 7 zák. č. 98/29, který má dvoji tvárnost, neboť jednak obsahuje výjimku ze striktního zákazu odst. 1., jednak ruší dřívější neomezené právo vlastníka a pachytýře honitby na chytání koroptví pro účely chovu tím, že chytání koroptví do sítí, ať již za účelem chovu, nebo k jinému účelu, poji na zvláštní povolení. Zákon sám neobsahuje žádných ustanovení, z nichž by bylo zřejmo, za jakých předpokladů jest takové povolení udělití resp. za jakých okolností by ten, kdo jest oprávněn k výkonu honebního práva, měl nárok na to, aby mu takové povolení bylo uděleno. Paragraf 1 cit. zák. určuje pro zvěř tam jmenovanou t. zv. dobu hájení, během které zvěř nesmí být stíhána, a usmrcována; z toho se podává, že zásadně mimo tuto dobu může být zvěř, tedy i koroptev, nejen stíhána a usmrcována, ale i chytána. Stanoví-li však § 7, že chytání koroptví do sítí je přípustné toliko na zvláštní povolení, nutno dospěti k závěru, že zákonodárce chytání koroptví do sítí pokládá za zvláštní druh chytání, jehož přípustnost i v době, kdy se koroptve nehájí, neplyne ještě z § 1, nýbrž za všech okolností je vázáno na zvláštní povolení. Ze srovnání § 1 a § 7 plyne tedy, že chytání koroptví do sítí je zásadně nepřípustné, a to bez rozdílu, zda se děje k účelům chovu nebo za jiným účelem, a že jen výjimkou může být povoleno. Jde-li však o výjimku ze všeobecného zákazu a neuvádí-li zákon sám, který zřejmě chytání koroptví do sítí pokládá za způsob výkonu myslivosti, nesrovnávající se se zásadami řádného výkonu myslivosti, žádných okolností, za kterých by úřad povolení měl udělití, nutno dospěti k závěru, že povolování je dáno do volné, ničím neomezené úvahy úřadů, a aniž by ten, kdo jest oprávněn k výkonu honebního práva, měl právní nárok na takovéto povolení. (Nález z 28. V. 1936, č. 8210/34.)

Lékárny. — Byly-li ohledně ustálení místa nové lékárny učiněny dispoice současně s povolením nové lékárny, pak není určeni jiného místa pro lékárnu pouhým zdravotnickým opatřením ve smyslu § 7 nařízení č. 22.370/1883 a nelze tedy nové stanoviště určití jinak nežli za šetření oněch kautel, kterých bylo dbátí v řízení o stanovení dosavadního stanoviště, a tedy s ohledem na možné ohrožení existence lékáren dosavadních. (Nález z 29. V. 1936, č. 13.365/36.)

Kongrua. — Ustanovení § 14. zák. čl. XIV/1898 zabezpečuje příjem duchovní stanice proti dispoici náboženské společnosti, nechrání však součastky příjmu beneficiá, jež plynou duchovní stanici od jednotlivých věřících. — Ježto pak věřící nejsou stranou v řízení o přiznání kongruového doplnku, nemůže mítí s hlediska jejich závazku naproti beneficiu žádný právní význam skutečnost, že se nebránili proti položkám kongruového popisu, jímž byli věřící uznáni povinnými beneficiátu plnití něja-

ké závazky. Pravoplatnost tohoto popisu, i kdyby se o ní mohlo mluvit v právně-technickém slova smyslu, nemohla by zakládati nikdy právní titul pro jejich závazky. (Nález z 2. IV. 1936, č. 12.083/36).

Živnostenské právo. — Podle živnostenského zákona č. 259/1924 je k odnětí koncese zastavárenské živnosti v první instanci příslušným za účinnosti zákona č. 125/1927 zemský úřad. — To plyne ze souvislosti ustanovení § 239 a 73 zákona č. 259/1924. (Nález ze 4. IV. 1936, č. 12.985/36).

Patronátní právo. — Při sporu o otázce, jsou-li osoby, uvedené farním úřadem, povinny na základě kanonické visitace plnit patronátní povinnosti od nich požadované, jde o plnění veřejnoprávních povinností, vyplývajících z práv patronátních, a příslušny jsou úřady správní. — Nejv. spr. soud odvolává se tu na důvody nálezů Boh. A 6476, 6656, (Nález ze 6. IV. 1936, č. 12.172/36.)

Církevní záležitosti. — Podle § 9 odst. 3 zák. čl. XIV/1898 resp § 5 zák. čl. XIII/1909 je ministr školství oprávněn, když disciplinární vrchnost duchovní osobodí, posuzovati důvodnost žaloby zcela samostatně a není vázán osvobozujícím nálezem církevní vrchnosti. — Zákon dává ministru právo, aby zkoumal samostatně povahu činu duchovnímu za vinu kladeného. Dospěje-li ministr závěru, že obvinění bylo důvodné, má právo duchovnímu zastaviti další výplatu požitků jemu dosud ze státních prostředků vyplácených, zejména doplňku kongruového. Výrok ministra o odnětí kongruy musí býti ovšem řádně podložen jak po stránce skutkové, tak právní, musí se opírat o řádně provedené šetření a musí uvéstí průvody, jež čin duchovnímu za vinu kladený prokazují. (Nález ze 16. IV. 1936, č. 11.755/36.)

Silniční právo. — Odvolání interesenta proti usnesení silniční komise, jímž podle § 41 zák. čl. I/1890 byl stanoven roční rozpočet o stavbě, správě a udržování silnice a rozvrženy výkony podle příspěvkového klíče, není vyloučeno podle zákona ani tehdy, jestliže se zástupce interesenta dotyčné schůze silniční komise nezúčastnil. — Podle § 41 předposl. odstavce zák. čl. I/1890 lze se proti rozhodnutím silniční komise odvolati vždy k vyššímu úřadu. Zákon neomezuje možnost odvolání pro interesenta a nevylučuje je zejména ani tehdy, jestliže se jeho zástupce schůze silniční komise zúčastnil. Tím méně lze souditi, že by interestent nemohl brániti se proti obsahu usnesení silniční komise, jejíž zasedání se zástupce interestentův, ač byl k němu pozván, nezúčastnil. Ze složení silniční komise, jak je upraveno v § 38 zák. čl. I. z r. 1890, pak vyplývá, že všichni interestenti kromě obcí, kteří na silnici přispívají, jsou v pravidelném případě zastoupeni v silniční komisi jediným zástupcem (§ 38 lit. d), takže jednotlivý interestent často nemá ani vliv na to, aby se člen komise, který je zástupcem interestentů, zasedání komise zúčastnil. Nelze tedy odvolací právo interestentům zákonem přiznané, zúžovati podle toho, zda zástupce interestenta se zasedání komise zúčastnil či nikoli. (Nález ze 17. IV. 1936, č. 12.353.)

Náhrada léčebného. — Podle § 7 zák. čl. XXI/1898 mají příbuzní resp. manžel povinnost hraditi ošetrovací výlohy v nemocnici jen tehdy, když ošetřovaný a k placení povinný je chudý. (Nález z 18. IV. 1936, č. 12.383/36.)

Pracovní právo. — Před platností zákona č. 131/1931 mohla smlouva sjednaná se zemědělským dělnictvem založiti příslušnost úřadu politického jen tehdy, byla-li mimo jiné ve smyslu § 14 odst. 1 zák. čl. II/1898 podepsána nejen notářem, nýbrž také členem představenstva při uzavření smlouvy přítomného. — Když podepsali smlouvu zaměstnavatel a dělník, má podle § 14 zák. čl. II/1898 notář spolu s členem představenstva na obou exemplářích smluvní listiny osvědčiti klausulí, že smlouva byla přečtena a vysvětlena, a má podpisy ověřiti. Podle § 8 odst. 2 cit. zák. čl. nemůže smlouva, která nebyla uzavřena způsobem v zákoně stanoveným, býti uplatňována před správními úřady. Podle § 73 pak jsou příslušny soudy mimo jiné ve všech sporných otázkách, které vznikají ze smlouvy, jež byly uzavřeny bez dodržení formalit v zákoně předepsa-

ných. Takovou formalitou je i podpis člena představenstva na smlouvě vedle podpisu notáře. (Nález z 22. IV. 1936, č. 12.545/36.)

Tržní poplatky. — Na tržní poplatky, vybírané na podkladě ustanovení § 97 živn. zákona č. 259/1924, nevztahuje se ustanovení článku 11. nařízení č. 15/1928. — Poplatky ve smyslu § 97 živn. zákona se svým obsahem rovnají ovšem poplatkům, vybíraným na základě ustanovení § 28 zákona č. 329/1921, avšak liší se od nich právním základem a právní povahou. Obce podle § 28 zák. č. 329/21 Sb. jsou oprávněny vybírat poplatky blíže tam uvedené. Také zákon č. 259/24 Sb. zmocňuje v § 97 obce k vybírání poplatků. Vystupuje-li však obec v onom případě ve své vlastnosti jako územní korporace, politická organizační jednotka, která je povolána ve vlastní působnosti zákonem jí přiznané k určitým úkolům a která za účelem získání úhrady nákladů, s plněním jich spojených, je nadána ve svém území berní pravomocí, — vystupuje v tomto případě jako nositelka určitého živnostenského oprávnění — práva konati trhy, kteréžto právo nenáleží jí již v zákonném jejím oboru působnosti, nýbrž uděluje se jí zvláštním aktem živnostenského úřadu (§ 99 živn. zák.). Pro ty a ony poplatky platí také různé normy kompetenční. Podle zák. č. 329/21 schvaluje usnesení obecního zastupitelstva o zavedení poplatků, pokud se výběrčí pravidla kryjí s pravidly vzorcovými, zemský výbor jako dohlédací úřad nad obcemi, jinak vláda (resp. nyní ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí), tržní poplatky podle zák. č. 259/24 schvaluje však zemský úřad jako úřad živnostenský. Kdyby byl živnostenský zákon č. 259/24, jako zákon vydaný po účinnosti obec. fin. novely č. 329/21, vycházel z názoru, že upravuje v §§ 97. a 98. z části tutéž materii, jaká je upravena v § 28. obec. fin. novely, byl by zajisté buď výslovně, nebo jiným způsobem, (generální zrušovací klausulí a pod.) uvedl, že a jak předpis § 28. zrušuje resp. mění. Toho zákon č. 259/24 neučinil a tím dává zřejmě na jevo, že tržní poplatky podle § 97 pokládá za poplatky docela jiné povahy, nežli jsou poplatky obecní podle § 28 zák. č. 329/1921 Sb. Tomu svědčí i tato úvaha: Ustanovení § 97 živn. zák. č. 259/24 Sb. kryje se v podstatě s předpisy §§ 69 a 70 živn. řádu, platného v zemích českých. Kdyby tržní poplatky byly poplatky obecními ve smyslu obec. fin. nov. č. 329/1921 Sb., byla by tato finanční novela derogovala předpisům §§ 69 a 70 živn. řádu, a pro tržní poplatky v zemích českých platily by předpisy obecní finanční novely. Naopak na území Slovenska a Podkarpatské Rusi byl by zákon č. 259/24 derogoval, pokud jde o tržní poplatky, předpisy obecní finanční novely. Tento závěr je jistě — hledíc k unifikační tendenci živn. zák. č. 259/24 Sb. — nepřipustný. Je tedy evidentní, že jak obec. fin. nov. č. 329/21, tak i živn. zákon č. 259/1924 Sb. vycházely z názoru, že poplatky podle obecní finanční novely a poplatky tržní podle živnostenského řádu resp. živnostenského zákona č. 259/24 Sb. jsou podstatně odlišné. Nelze-li však na tržní poplatky, vybírané obcí podle § 97 živn. zák. č. 259/24 Sb. vztahovati ustanovení obecní finanční novely č. 329/21 Sb., nelze na ně aplikovati ani ustanovení vlád. nár. č. 15/28 Sb., které je vydáno k provedení zák. č. 329/1921 Sb. a vztahuje se jen na obor upravený tímto zákonem. (Nález z 23. IV. 1936, č. 12420/36.)

Hovorná.

Dr. ... ř :

Komerční inženýři a zastupování stran.

Tento článek není než stručným výsledkem pozorování praxe. Není a nechce být úvahou teoretickou, spíše chce být pouhou faktickou poznámkou. Chce být námětem pro diskusi a podnětem mladým ku práci v jich vlastní prospěch.

Na úkor právníků uplatňují se postupně stále více komerční technici a to i v oborech, kde vládnul dosud právník, totiž v zastupování stran před úřadem. Chtěl bych proto konstatovati některé příznačné příčiny tohoto stavu, stručně analysovatí celý zjev a nastíniti cesty k nápravě.